

Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Erzincan University Journal of Social Sciences Institute

18/1 - Haziran 2025 - E-ISSN-2148-9289

ERZİNCAN ZİRAAT MEKTEBİ’NİN TARİHÇESİ, KURULUŞU VE FAALİYETLERİ

The History, Foundation and Activities of Erzincan Agricultural School

NURULLAH KIRKPINAR

Dr., İzmir/Türkiye

Ph.D., İzmir/Turkey

e-posta /e-mail: nurullahkirkpinar@hotmail.com

Orcid: 0000-0002-6540-9822

Atıf/©: Kırkpınar, Nurullah (2025), “Erzincan Ziraat Mektebi’nin Tarihçesi, Kuruluşu ve Faaliyetleri”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 18, Sayı 1, ss. 48-68

Citation/©: Kırkpınar, Nurullah (2025), “The History, Foundation and Activities of Erzincan Agricultural School”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Year 18, Issue 1, pp. 48-68

Makale Bilgisi / Article Information:

Makale Türü-Article Types:	Araştırma/Research
Geliş Tarihi-Received Date:	10.01.2025
Kabul Tarihi-Accepted Date:	18.06.2025
Sayfa Numarası-Page Numbers:	48-68
Doi:	10.46790/erzisosbil.1617475

Notlar/Notes

Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966 Dönem mezunu Halil Öcalan’a araştırmalarım boyunca gösterdiği değerli rehberlik, katkı ve destekleri için teşekkür ederim.

Yazar, herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Turnitin/Ithenticate/İntihal ile İntihal Kontrolünden Geçmiştir

Screened for Plagiarism by Turnitin/Ithenticate/İntihal

Licenced by CC-BY-NC ile lisanslıdır

ERZİNCAN ZİRAAT MEKTEBİ'NİN TARİHÇESİ, KURULUŞU VE FAALİYETLERİ

The History, Foundation and Activities of Erzincan Agricultural School

Nurullah KIRKPINAR

Öz:

Cumhuriyet Dönemi, çağdaşlaşmanın etkinlik kazandığı ve üretimde bilimsel metotların uygulanmaya çalışıldığı bir dönüşüm sürecidir. Dolayısıyla birçok alanda olduğu gibi tarımda kullanılan yöntemlerin güncellenmesine de bu dönemde teşebbüs edilmiştir. Henüz Cumhuriyet ilan edilmeden kısa bir süre önce üretim tekniklerinin geliştirilmesi ve tarımda verimliliği artırmaya yönelik birçok girişimde bulunulmuştur. Bu yönde nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç üzerine kurumsallaşma yoluna gidilmiştir. Bunlardan biri olan Erzincan Ziraat Mektebi, çiftçi çocuklarının eğitimlerinin yanı sıra çiftçilerin tarım yenilikleri ile tanıştırılması ve halka tarım bilgisinin aşılması noktasında etkili olmuştur. Kurulduğu tarihten itibaren tarımsal faaliyetlerin modernize edilmesi ve ürün verimliliğinin artırılması gibi hususlarda bölgeye katkı sağlamıştır. Araştırmanın materyalini oluşturan kaynaklar kütüphaneler aracılığıyla elde edilmiştir. Mektepte verilen eğitimlerin başta öğrenciler olmak üzere halka nasıl ulaştırıldığına analizi yapılmıştır. Bu yönüyle okulun açılma süreci ve işleyişi, eğitim tarihi ve ziraat eğitimi açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Cumhuriyet, Ziraat Eğitimi, Erzincan Ziraat Mektebi.

Abstract:

The Republican Era is a transformation process in which modernisation gained effectiveness and scientific methods were tried to be applied in production. Before the proclamation of the Republic, many attempts were made to improve production techniques and increase productivity in agriculture. Institutionalisation was initiated in response to the need for qualified manpower. In addition to the education of farmers' children, Erzincan Agricultural School was effective in introducing farmers to innovations and instilling agricultural knowledge. Since its establishment, it has contributed to the region in terms of modernising agricultural activities and increasing product efficiency. The sources that constitute the material of the research were obtained through libraries. How the education provided at the school was delivered to the public, especially the students, was analysed. In this respect, the opening process and functioning of the school was tried to be evaluated in terms of the history of education and agricultural education.

Keywords: Atatürk, Republic, Agricultural Education, Erzincan Agricultural School.

1. GİRİŞ

Tarımsal kalkınmanın gerçekleşmesi için gerekli unsurlardan biri, tarımda bilimsel yöntemlerin uygulanmasıdır. Türkiye’de tarım alanındaki yenileşme çalışmaları ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu döneminde kurumsal olarak ortaya çıkmış ve bu yenilik çalışmaları kapsamında çok sayıda ziraat okulu açılmıştır. Okulların açılmasındaki amaç, tarımdaki teknik bilginin geniş bir alana yayılmasıydı. Bu bağlamda İmparatorluğun son dönemlerine kadar devam eden tarımsal eğitim alanındaki faaliyet ve uygulamalar, Cumhuriyet’in ilk yıllarından itibaren küçümsenemeyecek ölçüde bir ivme kazanmıştır. Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte tarım alanındaki gelişmeler hem nicelik hem de nitelik açısından Osmanlı İmparatorluğu’na kıyasla belirleyici hale gelmiştir. Cumhuriyet’in kurucusu Mustafa Kemal Atatürk dışa bağımlılığı azaltmak ve ülke refahını artırmak için çiftçiye ve tarıma büyük önem vermiştir. Hatta modern tarım merkezleri kurarak bu alanda rol model olmuştur. Bu dönemde “*tarımsal eğitim*” konusu, Cumhuriyet’in tarım politikasında tarımın en önemli kaldıraç ve itici gücü olarak ön plana çıkmıştır. Nihayetinde 1920’li yılların başlarından itibaren Türkiye’nin farklı bölgelerinde açılan tarımsal eğitim kurumları, meyvecilik-bağcılık ve tarla bitkilerine yönelik araştırma istasyonları ve üretme çiftlikleri vs. örgütlenme yapılarıyla tarımın bilimsel altyapısı oluşturulmaya çalışılmıştır (Kırkpınar, 2024: 2-3).

Cumhuriyet’in kurumsal yapısı ve hedefleri doğrultusunda kurulan eğitim kurumları, eğitim ve araştırma faaliyetleri aracılığıyla, bilime dayalı uygulamaların halk arasında yaygınlaştırılmasına ve bulundukları bölgelerin ihtiyaçları dâhilinde modern tarım tekniklerinin tanıtılmasına aracılık etmiştir. Bu şekilde ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan, geleneksel ve çoğu zaman çok ilkel yöntemlerle tarımsal üretim yaparak geçimlerini sağlamakla yetinen köylülerin, bilimsel temelli tarım yöntemlerini benimsemeleri ve pazara yönelik yeni bir üretim tarzında çalışmaları mümkün hale gelmiştir. 1929 Dünya Ekonomik Bunalımından sonra, köylülerin geleneksel tarım yöntemlerini terk etmesine yönelik olarak ortaya konulan çabalar, modern tarımsal eğitim kurumları, örnek tarlalar ve koleksiyon bahçeleri aracılığıyla halka öğretilmeye ve sunulmaya başlamıştır (Yazıcıoğlu, 1959: 4-5; Doğukan, 1965: 2; Yaman, 1950: 16).

Ziraat okulları, modern tarım metotları ve teknolojileri konusunda eğitimler vererek yetiştirmiş oldukları tarım danışmanları vasıtasıyla köylere karış karış gezerek çiftçilere yeni yöntemler öğretmiştir. Örneğin toprak analizi, gübre kullanımı, sulama teknikleri ve zararlılarla mücadele gibi pratik eğitimler verilmiş, yeni tohum ve ekipmanların kullanımı teşvik edilmiştir. Bu eğitimler, sadece teorik bilgilerden oluşmamış, çiftçilerin kendi tarlalarında bizzat uygulamalı olarak öğretilen pratik ve pragmatik çalışmalardan meydana gelmiştir. Modern tarım tekniklerinin yaygınlaşması, ürün veriminde artış ve daha kaliteli hizmetlere yol açmıştır. Bu durum, çiftçilerin gelirlerini artırmış ve yaşam standartlarını yükseltmiştir. Ayrıca pazara yönelik tarım ürünleri üretiminin artması, ülke ekonomisine önemli katkılar sağlamıştır.

Cumhuriyet yönetimi, 1931 yılındaki Birinci Ziraat Kongresi ile tarımsal örgütlenme ağını çeşitlendirmiş ve geliştirmiştir. Genişleyen bu ağ ve kurumsal yapı içinde eğitim ve öğretim kurumları, araştırma ve geliştirme enstitüleri ve tarımsal üretim işletmeleri, eğitim ve yayım hizmetlerini doğrudan üreticilere ulaştırmak için büyük çaba göstermişlerdir. Atatürk Dönemi’nde tarımsal örgütlenmeye yönelik kurumsal gelişmeler birbirini izlemeye başlamış ve ülke genelinde birçok modern eğitim kurumunun temelleri atılmıştır. Cumhuriyet’in tarımsal modernleşme sürecinin bir parçası olarak gelişen ve bilime dayalı eğitim veren bu kurumlar, geri kalmış tarım sektörünün iyileştirilmesinde ve Türk çiftçisinin kara sabandan demir sabana, oradan da modern tarım makinelerine geçiş sürecinde önemli rol oynamıştır. Öte yandan ziraat mektepleri, eğitim ve öğretim sürecinin bir parçası olarak, modern tarım yöntemlerini gösterme, tarım aletlerini sergileme ve başta çevre köylüler olmak üzere bölge halkını tarım reformunun önemi ve faydaları konusunda bilinçlendirme görevini de üstlenmiştir (Kırkpınar, 2024: 1011).

Okullar, Cumhuriyet’in kazanımlarını ve değerlerini çeşitli şenliklerle anlatmış ve köylüler için ulusal yemekler ve oyunlar düzenleyerek köyün ve kasabanın birleşmesinde ve bütünleşmesinde rol oynamıştır. Okulların bünyesindeki yüzme havuzları ve koleksiyon bahçeleri, öğrenciler ve tanınmış kişiler için önemli bir buluşma ve kabul yeri olmuştur. Yurt dışından modern Türkiye’yi görmek için gelen birçok şahsiyet buralarda ağırlanmış ve oluşturulan tarım kültürü dünya kamuoyuna sunulmuştur.

Bu bağlamda ziraat okullarına sık sık ziyaretler düzenlenmiş ve her ziyaretçi kendisine sunulan eşsiz manzaradan çok etkilenmiştir. Öte yandan, okulların bulunduğu yerlerdeki basın mensuplarının sayısız toplantı ve davetleri için kullanılan havuz kenarları, okul sakinlerinin sosyalleşme mekânı, tören ve özel günler için buluşma noktası olarak da önemli bir işlevi yerine getirmiştir. Bu yönüyle okullar, sosyal yaşam, dostluk, iş arkadaşlığı, öğretmen-öğrenci ve idareci-çalışan ilişkilerinin ötesinde büyük bir aile ortamı oluşturmuştur (Kırkpınar, 2024: 1012).

Bu çalışmada, 1922-1970 yılları arasında ara sıra kesintiye uğrasa da eğitim-öğretim faaliyetine devam eden Erzincan Ziraat Mektebi'nin kuruluş ve gelişim süreci ile ilgili daha önce akademik düzeyde paylaşılmayan bilgiler sunulmuştur. Erzincan Ziraat Mektebi'nin kuruluşundan kapanış sürecine kadar yaşanan gelişmeler ayrıntılı olarak ele alınmaya çalışılmıştır. Bu minvalde bir ziraat mektebinin kırsal şartlarda hangi hususlar altında açıldığı, ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü açığını karşılama noktasında ne ölçüde etkili olduğu, mektepte verilen eğitim-öğretim ve tarımsal uygulama-becerilerin öğrenciler tarafından bölge çiftçisine ne kadar ulaştırıldığı soruları üzerinden hareketle bilimsel bir değerlendirme yapılması hedeflenmiştir. Tarım-eğitim ve üretim geçmişin konusu olduğu gibi günümüz ve geleceğin de konusudur. Bu çalışma yoluyla geçmişteki tarım eğitiminin ve koşullarının detaylandırılması ile gelecekteki tarım eğitimi ve planlamalarına faydalar sağlayabileceğine dair öneriler sunulmuştur.

2. ERZİNCAN ZİRAAT MEKTEBİ'NİN KURULUŞU VE TARİHÇESİ

Erzincan Ziraat Mektebi'nin tarihsel kökenlerini 1911 yılına indirmek mümkündür. Zira mektebin oluşumuna dair ilk kayıtlar İkinci Meşrutiyet yıllarına rastlamaktadır. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde “Çiftlik Mektebi” statüsünde, çiftçi çocukları içinden seçilen talebelere, yeni zirai tekniklerin uygulamalı olarak gösterilip kendi arazisini yönetebilecek çiftçi veya yarıcı veya subaşı yetiştirmek amacıyla kurumlar oluşturulmuştur. Bu yönde Erzincan Çiftlik Mektebi, yatılı bölge okulu statüsünde ve yoksul çiftçi çocuklarının yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak öğrencilerin barınma, beslenme ve giyinme ihtiyaçlarını karşılamakla kalmamış, aynı zamanda onları rehber çiftçiler haline getirmeyi amaçlamıştır. Mektebin eğitim süresi ihtiyaca göre iki veya üç yıl olarak belirlenmiştir (Orman ve Maadin ve Ziraat ve Baytar Mecmuası, 31 Mart 1327 (1911): ss.485-487). Ancak gerek savaşlar ve gerekse temel ihtiyaçların karşılanması aşamasında yaşanan güçlükler, mektebin kısa ömürlü olmasına neden olmuştur. Türk İstiklâl Savaşı sonrasında yönetimin ziraat konusunu yeniden ele alması üzerine ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücü açığını kapatmak ve bilgili rehber çiftçiler yetiştirmek amacıyla açılan ziraat mekteplerinden biri, 1922-1923 eğitim yılında Erzincan'da görülmektedir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Mustafa Kemal Atatürk'ün rehberliğinde ve dönemin hükûmetlerin girişimleriyle Türk tarımını modernleştirmek (yani karasabandan kurtarmak), tarımın sorunlarını bilimsel açıdan görmek ve çözüm üretmek, Türk tarımına ve çiftçisine hizmet edecek ziraat mühendisleri-teknikerleri yetiştirmek ve bölgesel araştırmalar yapmak amacıyla birçok tarım okulu kurulmuştur. Dönem içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Bütçe ve İktisat Encümeni tarafından hazırlanan bir raporda, tarımsal eğitim sistemi ile ilgili şu kaniya varılmıştır: “Bünye-yi iktisadiyemizin elyevm en esaslı mesnedi olan ziraatın terakki ve inkişafı için gerek talebe yetiştirecek ve gerek halkımıza ameli surette işi öğretecek tedrisata pek mühim bir mevki vermek mecburiyetindeyiz. Bu bahiste en başta muntaka ziraat mektepleri gelir. Bu mekteplerde tedrisatın daha ameli olabilmesi, çiftliklerin ve sanay-i ziraiyenin mümkün olduğu kadar geniş bir surette tatbik ve idaresine vabestedir” (TBMM ZC,1922: 322-325).

Türkiye’de tarım eğitimi, Cumhuriyet dönemi ile birlikte önem kazanmış ve 1921 yılında uygulamaya giren “Tedrisat-ı Ziraiye Nizamnamesi” bu konuda büyük bir adımı teşkil etmiştir. Zira bu düzenleme, tarım okullarının bir bütün olarak ele alınmasını sağlamış ve sistemli bir derecelendirme süreci başlatılmıştır (BCA, Yer No: 30-18-01-01, Dosya No: 02-37-17, 1921: 1-2). İlgili nizamname Türkiye’deki tarım eğitim sisteminin temel taşlarından birini oluşturmuş ve buna yönelik gelişmelerin önünü açmıştır. Hatta tarım eğitiminin standartlarını belirleyerek buna yönelik öğretim programlarının kapsamını artırmayı hedeflemiştir. Nizamnamede tarım okullarının müfredatı, öğretim yöntemleri ve yapılması gerekenler hakkında ayrıntılı bilgiler olması bu bilgiyi doğrular niteliktedir. Nitekim

nizamname sonrasında Cumhuriyet yönetiminin tarım eğitimi daha sistematik bir hale getirmeye yönelik çabaları, tarımsal verimliliğin yükseltilmesi açısından büyük fayda sağlamıştır. Ayrıca bu nizamname ile birlikte tarım eğitimi yeni tekniklerin çiftçilerle buluşması konusunda önemli bir araç olmuştur.

Nizamname sonrasında ülkenin özgün koşullarına uygun “*Mıntika Ziraat Mektepleri*”nin açılması düşüncesi ortaya atılmıştır. Savaş sonrasında ülke genelinde ziraat okullarının kurulması, Ankara’nın ilk dönem politikalarının önemli bir yönünü temsil etmektedir. Savaş sırasında Anadolu köylüsünün maddi ve manevi gücüne fazlasıyla güvenen TBMM Hükûmeti, ülkenin kalkınması ve gelecekteki refahında tarımın hayati rolünü kabul etmiştir. Bu okulların açılması sadece idari bir işlem değil, aynı zamanda insan sermayesine stratejik bir yatırım olup, tarım uygulamalarını modernize etmeyi ve tarımsal verimliliği artırmayı; dolayısıyla ülkenin ekonomik temellerini güçlendirmeyi amaçlamıştır (TBMM ZC, 1922: 72).

Bu saikle savaşın sarsıcı etkisinin sürdüğü, barut ve kan kokusunun ülkeyi henüz tam olarak terk etmediği bir tarihte Osmanlı’dan devralınan Halkalı Ziraat Mektebi’nin yanı sıra 1922 yılında çıkartılan 254 sayılı Kanun’a göre, 12 bölge merkezli olmak üzere “*Orta Dereceli Ziraat Mektepleri*” açma kararı alınmıştır. 162 üyenin katılımıyla gerçekleşen yüksek katılım oranı, konuya verilen önemi göstermektedir. Parlamento oylamasından çıkan ezici olumlu sonuç, eğitim fırsatlarının genişletilmesi yönünde önemli bir adımı teşkil etmiştir. Katılımın yüksek ve muhalefetin asgari düzeyde olması, önerilen kuruluşlarının faydalarına ilişkin yaygın bir inancın varlığını güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu yasanın başarılı bir şekilde kabul edilmesi, gelecekteki eğitim girişimleri için olumlu bir emsal teşkil etmiş ve oldukça hayati bir önem taşıyan toplumsal kalkınma projelerinin ilerletilmesinde siyasi uzlaşının önemini vurgulamıştır. Buna göre, okulların finansmanı T.C. Ziraat Bankasınca sağlanacak, eğitim biçimleri ve programları ise İktisat Vekâletince denetlenmiştir (Ayas, 1948: 641; TBMM ZC, 1922: 324-332; Kırkpınar, 2024: 32).

İktisat Vekâleti bünyesinde kurulan ilk tarım okulları, Türkiye’nin tarım sektöründe eğitim ve ziraat alanında uzmanlık kazanma konularında atılan önemli adımlardan birini oluşturmuştur. Bu okullar, özellikle tarımsal etkinlikler ve uygulamalar üzerine yoğunlaşarak, ülke topraklarının üretkenliğini artırmayı hedeflemiştir. Okulların kurulduğu yerler arasında Ankara, Bursa, Adana, Konya, Kastamonu, Sivas, Çorum, Erzurum, Erzincan, Edirne, İzmir (Bornova) ve Balıkesir (Kepsut) gibi şehirler bulunmaktadır. Zira okulların sayısı ve çeşitliliği, tarım eğitiminin önemini ve özelliklerini açıkça göstermiştir (Tevfik, 1931: 2142; Mağden, 1959: 43-55; Yaman, 1950: s.16).

Böylece Türkiye’de erken dönem tarımsal eğitim sistemi ve politikaları, Cumhuriyet’in ilk yıllarında hızlı bir gelişim dönemi yaşamıştır. İktisat Vekâleti, ülke genelinde çok kısa sürede tarım okulları ağının kurulmasında önemli bir rol oynamıştır. Sadece iki yılda gerçekleşen bu hızlı gelişme, hükûmetin tarım sektörünü modernize etme ve çiftçilik uygulamalarını iyileştirme konusundaki kararlılığını ortaya koymuştur. Okulların kurulması, ülkenin ekonomik kalkınması açısından hayati önem taşıyan ve yetenekli tarım uzmanlarının yetiştirilmesi yolunda önemli bir adımı teşkil etmiştir. Yeni kurulan kurumlar, her biri belirli bir alana odaklanmış olsa da geniş bir coğrafi alanı kapsamıştır. Örneğin Ankara Ziraat Makinist Mektebi çiftçiliğin teknik yönlerine odaklanmış, öğrencilere makineleri kullanma ve bakımını yapma becerilerini kazandırmaya çalışmıştır. Diğer okullarda verilen eğitimler, yerel hususlar dikkate alınarak teknik çiftçilik konusunda uygulamalı eğitim vermiştir. Bölgesel dağılım, eğitimin ülkenin farklı bölgelerindeki çiftçilerin özel ihtiyaçlarına ve karşılaştıkları sorunlara göre uyarlanmıştır.

İnceleme dönemi itibarıyla kurumsal yapılar, tarımsal eğitimin gelişmiş olanaklarından ve ileri düzey müfredatından yoksun olsalar da ilerleyen süreçte “*tarımsal uzmanlığın*” ayrı bir alan olarak meydana gelmesinde ilk girişim olarak hizmet vermişlerdir. Onların mirası ve yerleşkeleri üzerinde, bugün tarımın çeşitli alanlarında uzmanlaşmış ve bilimsel araştırmalar yürüten tarımsal araştırma kurumu, üniversite ve tarım meslek lisesi ağını içeren birçok kurumsallaşma inşa edilmiştir. Öte yandan bol ve randımanlı bir üretim için okulların bünyesinde mekanizasyon birimlerinin varlığı, makineleşmede pratik becerilere erken dönemde odaklanması, ekonomik kalkınmanın katalizörü olarak eğitim-öğretim ve tarımsal gelişmeye olanak sağlanması; hükûmet yatırımlarının önemini ortaya koymaktadır. Zira okulların hızla kurulması, tarım sektöründeki ihtiyaçların karşılanma çabası ve gelecek için bir altyapı

oluşturulması yönünde alınan kararlar; güçlü bir siyasi iradenin varlığının göstergesidir. Dolayısıyla okulların etkisi, ilk kuruldukları yerin çok ötesine uzanarak Türk tarımının gelecek nesiller için şekillenmesini sağlamıştır.

Bu kurumlardan biri Erzincan'ın köklü eğitim kurumlarından Ziraat Mektebi'dir. Mektebin temel işlevlerinden biri, çiftçileri yeni tarım teknolojileri konusunda bilgilendirmektir. Bu çeşitli eğitim seminerleri, saha çalışmaları ve demonstrasyon çalışmaları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Örneğin, kuraklığa dayanıklı bitki türleri, sulama sistemleri ve verim artışına yönelik gübreleme yöntemleri gibi konular üzerine yoğunlaşmıştır. Eğitimler, çiftçilerin ürününün çeşitliliğini artırmaya ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı daha dirençli hale gelmesine yardımcı olmuştur. Ek olarak mektep, çiftçilere tarım kredileri ve finansal destek konusunda da bilgi sağlamıştır. Kuruluş çalışmaları kapsamında çiftlik masrafları için 3.099 lira, diğer masraflar için 25.101 lira ve öğretmen masrafları için ise 3.270 lira ayrılmıştır (TBMM ZC, 1927: 258). Erzincan, verimli toprakları ve bol su kaynakları ile yüzyıllardır tarımsal üretim merkezi olmuştur. Erzincan Ovası'nın bereketli toprakları ve Fırat Nehri'nin bereketi, bu bölgede çeşitli meyve ve sebzelerin yetiştirilmesine olanak sağlamıştır. Tarihsel kayıtlar, Erzincan'ın geçmişte önemli bir ticaret merkezi olduğunu ve bu ticaretin önemli bir kısmının tarım ürünlerine dayandığını göstermektedir. Özellikle elma, armut, kayısı ve üzüm gibi ürünler, bölgedeki ekonomik ve sosyal değişim konusunda önemli bir rol oynamıştır. Bu ürünler hem yerel tüketimde hem de çevre illere yapılan ticarete önemli bir yer tutmuştur. Ortaçağ Dönemi'ne ait birçok kaynakta Erzincan ve coğrafyası, bahçe mahsulleri bol ve havası güzel bir kent olarak tasvir edilmiştir. En önemli tarımsal alanını oluşturan Erzincan Ovası'ndaki verimli alüvyal topraklar, bölge ortalamasına göre daha elverişli sıcaklık şartları ve ana ulaşım hatları üzerindeki konumu itibarıyla başta tarımsal potansiyel olmak üzere, pek çok konuda dikkat çekici bir yöre olma özelliğini sürdürmüştür. Osmanlı İmparatorluğu döneminde bölgeyi ziyaret eden çeşitli seyyah ve araştırmacılar tarafından tarımsal zenginliği, bol meyve bahçeleri ve yeşillikleriyle tanımlanan Erzincan Ovası ve çevresinin, önemli miktarda tarımsal üretim sağladığı ve devletin bu ürünlerden kayda değer ölçüde vergi elde ettiği bilinmektedir (Orsan, 1952: 90-94).

Osmanlı idaresi altında olduğu zamanlarda mamur bir şehir olduğu bilinen Erzincan, 1923 yılında Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra bu özelliğini korumuş ve devam ettirmiştir. Erzincan'ın ekonomik yapısının, Türk İstiklâl Savaşı sonrasında büyük ölçüde tarıma dayalı olması, bu durumun somut bir yansıması olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, 1925-1927 döneminde Erzincan il sınırları içerisinde, 2.800 kilometrekarelik bir alanda 300.000-400.000 dekar arazide tarımsal faaliyetler icra edilmiştir. Bu arazinin yaklaşık 200.000 dekarı buğday, 50.000 dekarı arpa, geri kalan kısmı ise fasulye, darı ve meyve-sebze bahçeleri ile tarım alanlarından oluşmuştur (Miroğlu, 1975: 79; T.C. Devlet Salnamesi 1925-1926, 1926: 382).

Mektebin ilk müdürü Tevfik Tarman'dır. 1922-1924 yılları arasında hem müdürlük hem de öğretmenlik görevlerini yürüten Tarman, ziraat yüksek öğretim mezunudur. 1927 yılında Almanya'ya uzmanlık kazanmak amacıyla gönderilen Tarman, Berlin Yüksek Ziraat Mektebi ve Bonn Üniversitesi Ziraat Fakültesinde eğitimler almıştır. Ziraat Vekâletinin çeşitli kurumlarında görev yapan Tarman, mektebin kuruluş ve altyapı çalışmalarının tamamlanmasında önemli görevler üstlenmiştir (Tunçer, 1958: 104-107; Yeni Ziraat Gazetesi, 1 Şubat 1339 (1923): 164). Aynı yıl içinde mektebe öğretmen olarak Tokat Ziraat Müdürü Ali Rıza Bey ve İbrahim Efendi tayin edilmiştir (Yeni Ziraat Gazetesi, 1 Teşrinisani 1339 (1923): 352). Mektebin açılışında halktan çok yüksek bir destek ve istek görülmüştür. 1000 dekarı bulan arazi, yüz kişilik yatak, yemek ve mutfak takımı, muallim odası için gerekli malzemeler, dört çift koşu hayvanı ve ihtiyaç duyulan tohumlar şehir sakinleri tarafından karşılanmıştır (Yeni Ziraat Gazetesi, 1 Şubat 1339 (1923): 162). Yaklaşık olarak iki yıl görev yaparak kuruluşu gerçekleştiren Ziraat Mektebi Müdürü Tevfik Bey, Mücadele ve Teşvikat Müdüriyetine atanınca yerine Adana Ziraat Mektebi Müdürü Şevket Bey tayin edilmiştir. Kısa bir süre sonra yani 20 Haziran 1924'te Erzincan Ziraat Mektebi Müdürlüğüne Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu atanmıştır (Türk Nöroşirürji Dergisi, 2006: 138-141). Kalaycıoğlu, 1927 yılında Almanya'ya gönderilen öğrenciler arasında yer almış ve yurda dönüşü sonrasında Ziraat Vekâleti Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ve Tarım Bakanlığı Müsteşarlığı gibi görevleri yerine getirmiştir. Türkiye tarımı konusunda İktisadi Yürüyüş, Ziraat Dünyası ve Ziraat Dergisi başta olmak üzere birçok süreli yayın grubunda çeşitli yazılar kaleme almış ve ülke tarımına dair çözüm önerileri sunmuştur.

Öte yandan 1923-1924 döneminden itibaren aktif olarak faaliyet gösteren mektebin birinci sınıfında 24 öğrenci vardı ve bunlar ücretsiz olarak eğitim görüyordu. Mektepteki eğitim-öğretim işleri 6 öğretmen ve 4 memur tarafından yürütülmüştür (1339-1340 Ders İhsaiyyat Mecmuası, 1341: 78-79). 1925-1926 öğretim yılında mektebe kaydolmak üzere 29 kişi müracaat etmiş, yapılan sınav neticesinde başarılı olan 23 adaydan 21 öğrencinin kaydı yapılmıştır (Ziraat Vekâleti Mecmuası, Sayı: 5, Teşrinisani 1341 (Ekim 1925): 455). 1926-1927 eğitim-öğretim dönemine gelindiğinde Erzincan Ziraat Mektebi'nin öğrenci sayısı toplamda 36 olarak tespit edilmiştir (T.C. Devlet Salnamesi 1926-1927, 1927: 383). Bu verilere göre, mektepte toplamda 1924-1925 öğretim yılında 24, 1925-1926 öğretim yılında 44, 1926-1927 öğretim yılında ise 43 öğrenci bulunmaktadır. İlk mezunlarını 16 kişi olarak 1925-1926 eğitim-öğretim yılında ve ikinci mezunlarını 16 kişi olarak 1926-1927 yılında vermiştir (Tarım İstatistikleri, 1939: 502). Memur ve öğretmen sayısı ise toplamda 10 kişiden oluşmuştur. İdari işler, 5 kişilik memur ve 5 kişilik öğretmen grubu idaresinde sürdürülmüştür. Öğretmenlerin 1'i Avrupa'daki ziraat yüksek öğretim kurumlarında tahsil görmüştür. Geriye kalan öğretmenlerin 2'si Halkalı Ziraat Mektebi'nden diğer 2'si de tali (ikincil) ziraat mekteplerinden mezun olmuştur (TBMM ZC, 1927: 259). Ancak mektep, 1927 yılında çıkarılan "*Zirai Tedrisatın Islahına Dair Kanun*" gereğince diğer mıntika ziraat mektepleri gibi yeniden dizayn edilmek amacıyla kapatılmıştır. Yeni düzenleme sonrasında ülkedeki zirai eğitim programı, uygulamaları ve kurumlarının kapatılmasına karar verilmiştir. Yeniden yapılanmanın bir gereği olarak 1930 yılı sonrasında Avrupa'daki branşlaşmaya dayalı zirai eğitim sistemi ve programları örnek alınarak 4 adet orta dereceli tarım okulu açma girişiminde bulunulmuştur. Bunlar; İstanbul, Bursa, Adana ve İzmir (Bornova) Ziraat Mektebi adını taşımaktadır. 1922 yılında açılan diğer mıntika ziraat mekteplerinin mevcut tarım âlet, edevat ve makineleri dâhil bütün varlıkları bu dört okula dağıtılmıştır. Böylece Erzincan Ziraat Mektebi'nin ilk eğitim-öğretim devresi kısa bir süre sonra sona ermiştir (BCA, Dosya No: 30-10-0-0, Yer No: 201-372-15, 1933: 13-18; Kırkpınar, 2024: 34-35).

Kapatılan mektebin tesisleri 1928 yılında Sıhhiye Memurları Mektebi'ne dönüştürülmüştür. Bu dönemde Erzincan Serum Darülistihzarı müdürü olarak görev yapan Muzaffer Bekman, okulun hem idarecisi hem de muallimi olarak görev yapmıştır. Daha sonra Erzincan Vilâyeti Veteriner Müdürü Lütfü Bilgen, henüz yeni teşkilatlanmakta olan mektebe öğretmen olarak görevlendirilmiştir. Erzincan Sıhhiye Memurları Mektebi, 1928-1929 senelerinde iki devre mezun verdikten sonra öğrencilerin daha esaslı bir teşkilatla ve nitelikli eğitimle yetiştirilmesi düşüncesiyle Selimiye'deki Yüksek Baytar Mektebi bünyesinde 1930 senesinde "*Küçük Sıhhiye-i Hayvaniye Memur Mektebi*" adı altında bir sınıf açıldı. Erzincan mektebinin faaliyetine son verilerek mevcut talebeleri Selimiye'ye gönderilmiştir (Bekman, 1940: 172).

1930-1935 döneminde ipek böcekçilik ve köy eğitimleri kursiyer merkezi olarak faaliyet gösteren yerleşke, aynı tarihlerde Türkiye'de yeni tarım okullarının açılması gündeme gelmesiyle nitelik değiştirmiştir. Bu kapsamda Erzincan'ın gerek tarımsal yapısı ve gerekse geçmişteki zirai eğitim faaliyetleri dikkate alınarak yeni bir ziraat mektebi açılması için çalışmalar başlatılmıştır. Bu yöndeki ilk karar, 27 Şubat 1935 tarihinde Erzincan'da gerçekleştirilen il kongresinde ifade edilmiştir (Orsan, 1952: 94; BCA, Dosya No: 490-1-0-0, Yer No: 494-1988-1). Kongre sonrasında başlatılan çalışmalar üzerine daha önce kapatılan Erzincan Ziraat Mektebi, 1936 senesi Haziranı'nda "*Şark Mıntika Ziraat Mektebi*" adıyla yeniden açılmıştır. Mektep müdürlüğüne eski Konya Ziraat Ameliyat Mektebi müdürü Galip Kayalı getirilmiştir. Mektebe Doğu Anadolu Bölgesi illerinden öğrenci alınacaktı. Alınacak öğrencilerde orta okul mezunu ve çiftlik yahut arazi sahibi olması şartı aranmıştır. Okuldan mezun olan öğrenciler memur olamayacak; eğitim-öğretimini tamamladıktan sonra kendi kurduğu çiftlik veya küçük işletmesinde örnek çiftçilik yapacaktı. Eğitim-öğretim süresi üç yıl olarak belirlenen mektep, yalnızca yatılı bir ziraat okulu olmanın yanı sıra eğitim-öğretim hizmetlerini de ücretsiz sunmaktadır. Her yıl için 30 öğrenci kabul edileceği öngörülmekte olup, bu durum neticesinde mektebin öğrenci kadrosunun üç yıl içinde toplamda doksan kişiye ulaşması hedeflenmektedir (Akşam, 23 Kânunuevvel 1935).

1936-1939 yılları arasında yaklaşık 3 yıl süre faaliyet gösteren Şark Mıntika Ziraat Mektebi, 1939 yılında Erzincan'da yaşanan deprem felâketi sonrasında eğitim-öğretim faaliyetlerine zorunlu olarak ara vermek durumunda kalmıştır. Yaşanan deprem felâketi neticesinde, Erzincan büyük oranda hasar görmüş ve şehir son yer değişikliğini bu tarihten sonra yaşamıştır. Resmî kayıtlara göre, deprem

felâketinde toplamda 32.968 kişi hayatını kaybederken, 116.720 adet binanın da tamamen yıkıldığı görülmüştür (Sür, 1993: 56). 1939 Erzincan depremi, merkez üssü olması sebebiyle felaketten en fazla etkilenen il olmuştur. Çok sayıda can kaybı ve geniş çaplı yıkım yaşanmıştır. Resmi kayıtlara göre, 15 bin 600 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu ölümlerin 9 bin 189'u sadece şehrin merkez ilçesinde meydana gelmiştir. Deprem sonucunda ayrıca 14 bin 401 bina tamamen yıkılırken, 4 bin 43 yapıda da ciddi hasar meydana gelmiştir (Orhan, 2019: 344). Hükümet Konağı, Belediye Binası, Askeri Okul, Ordu Müfettişliği, Orduve ve Ziraat Mektebi Binası gibi resmî kurumlar dâhil olmak üzere, sağlam bina bırakmayan deprem felâketi sonrasında, söz konusu şehir alanı yasak şehir ilan edilerek, Erzincan şehrinin kurulacağı yeni iskân alanının belirlenmesi ve kuruluş çalışmalarına başlanmıştır (Arpacı, 2018: 222-227).

Demokrat Parti Dönemi'nde kentin imarı ve kalkındırılması çalışmalarına önem verilmiştir. Bu konuda Tarım Bakanı Nedim Ökmen, Erzincan'a ait tarım işlerini incelemek üzere kalabalık bir heyetle kente gelmiştir. Vilâyette geniş bir halk kitlesi tarafından karşılan Nedim Ökmen, Erzincan İl Tarım Müdürlüğü deneme uzmanı Ahmet Yayar'dan güncel sorunları dinlemiştir. Ardından Numune Fidanlığını ziyaret etmiş ve çalışmaları incelemiştir. İncelemelerine Veteriner İşleri müdürü ve Ziraat müdür vekili Fehmi Baysoy eşliğinde devam etmiştir. İncelemeler neticesinde pamuk ziraatı, Numune Fidanlığının ihtiyaçları, Erzincan'da sığır ıslah ve çoğaltım çalışmalarını artırmak amacıyla suni tohum istasyonunun kurulması ve kırsal kalkınmanın sağlanması için bütçe verilmesi gerektiği bildirilmiştir. Tarım Bakanı derhal bu konudaki eksikliklerin giderilmesi adına direktifler vermiş ve ihtiyaçların bir an evvel temin edileceğini belirtmiştir (Demokrat Erzincan Gazetesi, 1952: 1-2). Daha sonra Belediye Başkanı Nusret Bayındır (Ziraatçı) ile bir araya gelen Nedim Ökmen, incelemelerine şeker pancarı üretimi üzerinde durmuştur. Nusret Bayındır, kendisine depremde sonra Erzincan'a yapılan kamu yatırımları arasında bulunan 18 milyon liranın harcanmadığını, dolayısıyla bu yatırımın Erzincan'a verilmesi halinde birçok sorunun hallolacağını altını çizmiştir (Demokrat Erzincan Gazetesi, 1952: 1). 1958 yılına gelindiğinde DP Müfettişi Nâtik Poyrazoğlu, Ziraat Vekaletinin deprem felâketiyle yıkılan şehir içerisinde bir “Ziraat Çiftliği”nin kurulacağını dile getirmiştir. Buna göre, yerleşke içerisinde bir ziraat okulu ve üretme çiftliği, vekaletle bağlı Ziraat, Orman ve Veteriner Umum Müdürlükleri bulunacaktı (Önal, 2022: 158). Nitekim DP Döneminde hükümet tarafından Erzincan ili dâhilinde yapılan kamu harcamaları ve yatırımlar kapsamında Nafia Vekili Kemal Zeytinoğlu'nun demecine göre, kurulacak Ziraat Mektebi binalarının bakım, onarım ve tamirat işleri için 1.216.53 lira, Ziraat Mektebi memur ikametgâhı için de 775.80 lira şeklinde bütçe ayrılmıştır (TBMM TD, B.25, C.4, D.IX, 1951: 6-7).

27 Mayıs sonrasında ortaya çıkan ve Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve kültürel politikalarına yön veren Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963-1967 çerçevesinde, eğitimle ilgili nitelikli insan gücü eksikliğinin giderilmesi ve teknik eleman sayısı üzerinde durulmuştur. Tarımsal eğitim ve yayım faaliyetleri ile diğer tarım hizmetlerinde istenen gelişmenin ve başarının elde edilebilmesi amacıyla, mevcut personelin daha etkin bir biçimde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Planda özellikle işgücüne katılan bireylerin niceliği ve niteliği üzerinde durularak, nitelikli insan gücü eksikliği kritik bir konu olarak tespit etmiştir. Bu eksiklik, ülkenin kalkınma hedefleriyle açıkça ilişkilendirilmiş ve eğitim ve öğretim programlarının iyileştirilmesine acil ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Planın nitelikli insan gücünü yetiştirme ve buna yönelik beceri açığını kapatma vurgusu, ekonomik kalkınmaya yönelik pragmatik yaklaşımı ortaya koymuş ve ekonomik büyümenin yetenekli ve yeterli eğitimli bir iş gücüne bağlı olduğu kabul edilmiştir. Tarım Bakanlığı ise 1963 yılından itibaren planda “*mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi*” hususiyetini yeniden ele almıştır. Buna göre, ziraat okulları aracılığıyla nitelikli insan gücü açığını kapatmak üzere uygulanan mevcut tarım eğitim sistemi, uygulamaları ve programı düzenlenmiştir. Tarım Bakanlığında yeniden yapılanma çalışmalarıyla birlikte yeni tarım okullarının açılması gerektiği yatırım programında yer almıştır (Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963-1967, 1963: 187).

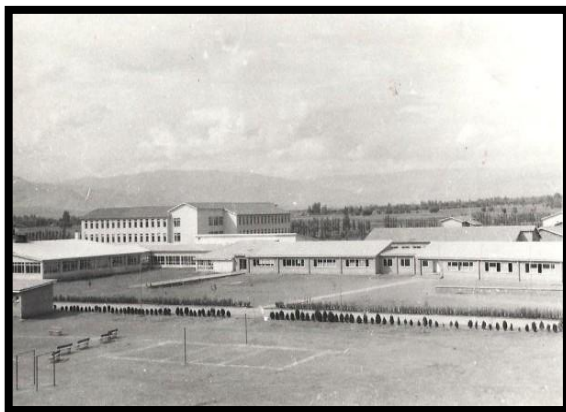
Beş Yıllık Planda tarım eğitiminin geliştirilmesi ve yeni okulların açılmasına yönelik alınan yatırım programı gereğince 1963 yılında Erzincan'da bir ziraat okulunun kurulması kararı, Türkiye'deki tarım sektörünün önemi ve özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nin kalkınmasına yönelik verilen çabaların bir göstergesidir. Bu karar, bölge idaresi şartları ve planlama potansiyeline uygun, ziraat uzmanları yetiştirilmesini amaçlamıştır. Erzincan'ın verimli toprakları ve çeşitli iklim koşullarıyla tarıma elverişli

bir bölge olması, bu kararda etkili faktörlerden biri olmuştur. Mektep, bölge çiftçilerine modern tarım tekniklerini öğretmek maksimum verim artışı sağlanmasını ve ekonomik kalkınmayı hedeflemiştir. Bunda, Erzincan ilinin coğrafi özelliği ve ürün çeşitliliği kadar daha önce faaliyet gösteren tarım okulları ve faaliyetleri temel etken olmuştur.

Yeni bir tarım okulu açılmasına yönelik çalışmalar neticesinde ilk önce okul için gerekli olan arazi seçilimi üzerinde durulmuştur. Yapılan incelemelerde eski Erzincan, yani kilise mevki civarında yer alan ve 1922 yılında kurulmuş olan Erzincan Ameliyat Ziraat Mektebi arazilerinde yeni bir tarım okulu kurulması kararlaştırılmıştır. Erzincan Ameliyat Ziraat Mektebi 1922 yılında kurulmuş, ancak kısa bir süre sonra zirai eğitimin ıslahına dair kanun gereğince kapatılmıştı. Okul binası ve arazileri, bir süreliğine İpek böceği Yetiştirme ve Üretim İstasyonu ve Köy Eğitimcileri Yetiştirme Kursu merkezi gibi birbirinden farklı amaçlarla faaliyet gösterse de 1936 yılında burada yeniden bir ziraat mektebi kurulması gündeme gelmesiyle tarım okuluna çevrildi. 1939 yılındaki büyük Erzincan deprem felâketini müteakip tamamen yıkılan bina varlıklarından sonra “*Yem Üretim Nebatları Merkezi*” haline getirildi. 1945 yılına kadar yem üretim nebatları merkezi olarak görev yapan arazi ve varlıklar, bu tarihten sonra deneme tarlası haline çevrilmek suretiyle bölgeye intibakı kolay sağlanabilecek mahsullerin çeşit ve yetiştirme denemeler üzerinde çalışıldı. 1958 yılında aynı çevrede bulunan bir çiftlik arazi ve tarım, orman ve veteriner müdürlüklerinin bir araya getirilmesi sonucunda Mahçeliköy Fidanlığına da içine almak suretiyle “*Deneme İstasyonu*” adı altında çalışma sahası genişletildi (Halil Öcalan’la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

1960 yılını takiben Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde kalkınma hedeflerine uygun olarak ülkenin ihtiyaç duyduğu “*Ziraat Teknisyeni*” yetiştirmek amacıyla, 1961 yılında 7.5 milyon maliyetle Erzincan Bölge Ziraat Okulu’nun inşaatına başlanmıştır. Bayındırlık Bakanlığı tarafından inşa edilecek olan bu okulun temelinin atılmasına dair karar, Maliye Bakanlığı’nın 11/08/1961 tarihli ve 90-17/22149-7169 numaralı yazısı sonrası, 1050 sayılı kanunun 5209 sayılı kanunla değiştirilen 50. maddesine dayanarak alınmıştır. Söz konusu karar, İcra Vekilleri Heyeti tarafından 23/08/1961 tarihinde onaylanmıştır (BCA, Dosya No: 30-18-1-2, Yer No: 162-45-10: 1961). Bu gelişme, 1960’lı yıllarda Türkiye’nin ekonomik ve sosyal kalkınma yolculuğunda önemli bir parçayı temsil etmektedir. Beş yıllık kalkınma planı kapsamında tarımsal üretimin artırılması ve kırsal kalkınmayı destekleyen ve bizzat bu konuda uzmanlar yetiştirilmesinin amaçlanması buna yönelik çabaları ortaya koymaktadır. Bu hedefe ulaşmak için nitelikli insan gücü açığının kapatılması elzemdi ve bunu karşılamak amacıyla çeşitli eğitim kurumları kuruldu. Erzincan Bölge Ziraat Okulu’nun kuruluşuna dair atılımlar, bu çabaların somut bir örneğidir.

Şekil 1: Erzincan Bölge Ziraat Okulu Yerleşkesi (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 11).

İlgili karar doğrultusunda, belirlenen tarihten itibaren inşaatına başlanan okul, 1963 yılında 320 öğrenci kapasiteli yatılı bir ziraat okulu olarak eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Erzincan Ziraat Mektebi’nin müdürü Hilmi Gürkan, baş muavini Remzi Özmen, ikinci muavini ise Latif Karadağ olarak atanmıştır. Okul yönetiminde görev alan idari personel arasında Ahmet Saka, Cevat Atabey, Fahri Göncü, Fehmi

Bugur, Mehmet Akpınar, Sırrı Akdemir, Zülfi Muti ve Sıtkı Çörekçi yer almıştır. Ayrıca, önemli katkılarda bulunan diğer personel grubu ise Aktif Hasan, Fevzi Efendi, İhsan Efendi, Mehmet Çavuş, Veli Dayı, Gayyu Efendi ve Mustafa Efendi'den oluşmuştur (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 36-38).

1967 yılından itibaren tarımsal eğitimin yeniden yapılandırılması kapsamında Tarım Meslek Lisesi'ne dönüşen Ziraat Okulu, 1977 yılında, Tarım Bakanlığı tarafından mevcut araziler üzerinde Bahçe Kùltürleri Araştırma ve Eğitim Enstitüsü'nün faaliyete geçirilmesi kararı alınmıştır. Ardından mevcut okul, 1983 yılında kapatılarak yerleşke üzerinde Bahçe Kùltürleri Araştırma Üretim ve Eğitim Merkezi tesis edilmiştir. Kurum, bitki hastalık ve zararlıları konularında yeni görev bölgesini oluşturan Erzincan, Erzurum, Kars, Ağrı, Sivas, Gümüşhane ve Tunceli illerinde çalışmalarını sürdürmüştür (Kırkpınar, 2024: 281).

3. EĞİTİM-ÖĞRETİM FAALİYETLERİ

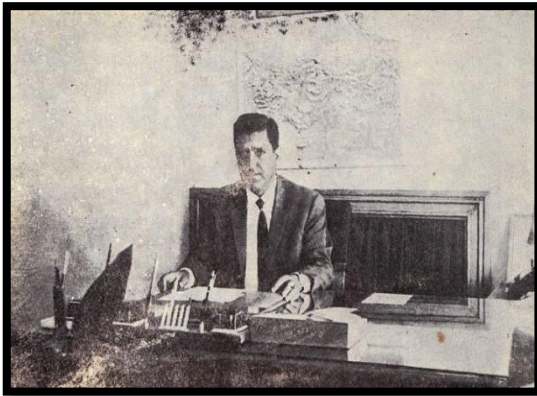
Erzincan Ziraat Mektebi'ne giriş şartları ve öğrenci alımları belirli kaidelere göre yapılmıştır. 1922-1927 arası dönemde, mektebin ilkokul derecesine sahip olması sebebiyle alınan öğrencilerin köy çocuğu olması şartı bulunmaktadır. Diğer tali (ikincil) ziraat mektepleri gibi tarım mesleğinde teorik ve pratik bilgili çiftçiler elde etmek ve muhitine rehberlik ederek örnek çalışmalar yapmak öğrencilerin temel görevidir. Erzincan ve civarındaki yerleşimlerde eğitim göreceğ öğrencilere ve dışarıdan eğitime dâhil olmak isteyenler için modern tarım ve hayvancılık yöntemleri ile teorik ziraat bilgisi öğretilmiştir. Okuldaki eğitim-öğretim süresi 3 yıldır. Her öğretim yılı için okula 30 öğrenci kabul edilmiştir. Okula sınavla ücretsiz, ücretli, yatılı ve gündüzlü öğrenci alınmıştır. Paralı ve yatılı kalacak öğrenciler için ücretler Ziraat Vekâleti tarafından belirlenmiştir. Öğrenciler öncelikle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalı ve ziraat işleriyle meşğul olduğuna dair belge sunmalıydı. Öte yandan adaylar, 12-16 yaş aralığında ve bedenlen sağlıklı olmalıydı. Kayıt şartları haricinde vilâyet merkezlerinde il ziraat müdürlükleri tarafından oluşturulan beş kişilik komisyon, başvuran öğrencilerin evraklarını kontrol etmekle yükümlüydü. Öğrencilerin geldikleri bölgelerin yönetimlerinden temin ettikleri belgelerde eksiklikler varsa sınava kabul edilmeyeceklerdi. Sınav matematik, genel coğrafya, okuma-yazma bilgisinden yapılyordu. Başarılı öğrencilerin yolluk ücretleri vilâyetin ilgili resmî kurumlarınca karşılanıyordu. Her öğretim yılı sonunda öğrenciler sınav komisyonunca yapılacak sınavlardan geçmekle yükümlüydü. Ayrıca her yıl sonunda okul öğrencileri araştırma seyahatlerine çıkar, uygulamalı olarak ziraatla ilgili bilgiler edinir ve yöre çiftçisiyle birlikte bilfiil çalışarak rehber çiftçi görevlerini tamamlarlardı. Okul idaresi yılsonu raporlarıyla birlikte yıllık faaliyetlerin detaylarını Ziraat Vekâletine bildirmekle yükümlüydü. Okulu başarıyla tamamlayan öğrencilere “*rehber çiftçi*” unvanı verilir ve kuracağı küçük işletmenin masrafları Ziraat Vekâleti tarafından karşılanırdı. Müdür, memur ve öğretmenlerin amiri ve harcama yetkilisi olarak okulun idari ve mali sorumlusuydu. Öğretmenler, daha ziyade liselere muadil seviyeden mezun olmuş öğretmenlerden oluşmaktadır. Genel kültür dersleri; Türkçe, Hesap, Hendese, Mesaha, Fizik, Hadisat, Kimya, Jeoloji, Nebatat, Hayvanat, Genel İktisat, Hıfzıssıhha, Fransızca, Türkiye Coğrafyası derslerinden meydana gelmiştir. Buna karşılık mesleki dersler; Genel Ziraat, Ziraat Âletleri, Meyve Ağaçları Ziraatı, Orman Ağaçları Ziraatı, Sebzeçilik, Bağcılık, Mevaşı (Koyunculuk), Çiçekçilik, Böcekçilik, Arıcılık, Ziraat Sanatları, Tavukçuluk, İktisadi ve Zirai Muhasebe ve Sütçülük gibi dersleri içermektedir. Genel kültür dersleri için öğretmenler tarafından 8 kitap ve 6 adet not; mesleki dersler için ise 13 kitap ve 3 adet not hazırlanmış ve okutulmuştur (Ziraat Vekâleti Mecmuası, Sayı: 2, Eylül 1320 (1924): ss.10-11; TBMM ZC, 1927: 260; 15. Yıl Kitabı, 1938: 440-441).

Mesleki derslerde verilen teorik bilgiler, uygulamalı eğitimlerle pekiştirilerek öğrencilerin öğrenimlerini güçlendirir. Bu uygulamalar arasında sebze ve meyve bahçesi oluşturma, ağaç budama ve aşılama, bağ yetiştirme ve budama, dut bahçesi düzenleme, ipek böceğı yetiştirme, hayvan koşumu, çift hayvan bakımı, tohum ekimi, mahsul toplama, keten ve kendir kullanma, koyun kırkımı, çiftlik arabası ve aletlerin kullanımı, hayvan hastalıklarının tanınması ve tedavi yöntemleri, tereyağı ve peynir yapımı ile alet onarım bilgileri yer almaktadır (Savaş, 1965: 14-16; Birinci Köy ve Ziraat Kalkınma Kongresi, 1938: 1-2).

Okulda verilen eğitimlerle öğrenciler bilgiyi daha etkili bir şekilde öğrenmekle kalmamış, aynı zamanda kendi alanlarında dünya zorluklarıyla başa çıkmak için önemli olan problem çözme becerisi, eleştirel düşünme ve uyum sağlama yeteneklerini de geliştirmişlerdir. Bu uygulamalı deneyim, onlara değerli bir özgüven ve mücadele gücü sağlayarak, tarım ve ilgili sektörlerde başarılı kariyerlere hazırlanmalarını sağlamıştır. Geleneksel yöntemlerin yanında modern teknik ve ekipmanların da kullanılması; müfredatın güncelliğini korumasını ve öğrencileri tarım sektörünün değişen taleplerine hazırlamasına imkân tanımıştır. Teori ve pratiği birleştiren bütünsel yaklaşım, sonuçta seçtikleri mesleğe anlamlı katkılarda bulunmaya hazır, çok yönlü ve yüksek becerilere sahip bireyler yetiştirmiştir. Teorik bilgileri destekleyen uygulamalı eğitimler ve buna dayalı öğretimler, kapsamlı ve etkili mesleki eğitimi için sadece tamamlayıcı değil, aynı zamanda tarım mesleği için olmazsa olmaz bir unsur olduğunu kanıtlamıştır.

1930-1970 arası döneme bakıldığında mektebin eğitim-öğretim durumunda sürekli değişiklikler meydana geldiği görülmüştür. 1927 yılında zirai eğitimin ıslahına dair kanun gereğince kapatılan Erzincan Ziraat Mektebi öğrencileri, tarım âlet, araç-gereç ve makinelerle birlikte Bursa Ziraat Mektebi'ne gönderilmiştir. 1927-1936 yılları arasında bir süreliğine Erzincan İpek Böcekçilik Mektebi ve ardından Köy Eğitimleri Kursu merkezi olarak faaliyet göstermiştir (BCA, Dosya No: 30-10-0-0, Yer No: 143-24-15, 1936). 1936 yılında Şark Mıntıkası Ziraat Mektebi adıyla yeniden açılan kurum, 1939 yılında yaşanan Büyük Erzincan Depremi neticesiyle eğitim-öğretim sürecine zorunlu olarak ara vermek durumunda kalmıştır. Daha sonra kentin yeniden yapılanma ve imar işleri başlamıştır. 1940-1950 arası süreç, özellikle kentin yeniden imarı ve kentleşme süreciyle tamamlanmıştır. 1960'lı yıllara gelindiğinde eski ziraat mektebi arazilerinin bulunduğu bölgede yeniden bir ziraat okulu açılması gündeme gelmiştir. Bu kapsamda başlatılan çalışmalar neticesinde 1963 yılında Erzincan Bölge Ziraat Okulu açılmıştır. Okulun amacı, ziraat mesleğinde teorik ve pratik bilgiye sahip, çeşitli maksatlarla kurulan işletme ve teşekküllerde çalışabilecek teknik elemanlar yetiştirmektir. Okul, öğrencileri için bölgenin hususî özelliklerine göre araştırma yapacak, kısa ve uzun vadeli kurslar açarak yöre çiftçisini bilgiyle donatacak ve muhite örnek olabilecek tarımsal faaliyetlerde üretimlerde bulunarak damızlık meyve fidanı, sebze fidesi ve hayvan temininde bulunacaktı. Okulun öğretim süresi 3 yıldır. Okula girebilmek için öğrencilerin Türk vatandaşı olması, ortaokul mezunu hüviyeti taşıması, 14 yaşından aşağı ve 18 yaşından yukarı olmaması, vücudun sağlıklı ve güçlü (yavuz ve gürbüz) olması ve okul idare heyeti tarafından yapılacak değerlendirmede başarılı olması gerekiyordu. Okula paralı ve parasız yatılı öğrenciler alınıyordu. Paralı yatılı öğrenim görenekler için yıllık belirlenen ücret 800-850 lira civarındaydı. Devlet hesabına öğrenim görenler ise mezun olduktan sonra 5 yıl boyunca, Ziraat Vekâletine bağlı kurumlarda mecburi hizmete tabi oluyorlardı (Mağden, 1959: 103; Kırkpınar, 2024: 274-275). Ziraat Okulunun yıllık idari ve eğitim-öğretim işleri Encümen Kurulu tarafından yürütüldü. Kurul içerisinde Edebiyat Öğretmeni Gülen Umudum (Başkan), Ziya Atagün, Yılmaz Sungur, İzzettin Ağcayan, Sebahattin Gökgez, Cemal Kargı, Aslan Demir ve Y. Hadi Önder yer alıyordu. Okulun fotoğraf işleri ile Hikmet Kurban ilgileniyordu (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 3).

Şekil 2: Erzincan Bölge Ziraat Okulu Müdürü ve Öğretmenleri (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 7; Halil Öcalan Kişisel Arşivi).

Erzincan Bölge Ziraat Okulu, iki temel gaye üzerinde faaliyet göstermiştir. Eğitim-öğretim sistemi, branşlaşma esasına dayanmıştır. Branşa dayalı bölümler 1. Tarla Ziraatı Şubesi, 2. Bahçe Kùltürleri Şubesi, 3. Hayvancılık Şubesi, 4. Küçük Evcil Hayvancılık Şubesi, 5. Ziraat Âlet ve Makine Şubesi ve 6. Ziraat Sanatları şubesi olmak üzere 6 branşta toplanmıştır (Halil Öcalan'la yapılan görüşme, (Görüşme Tarihi: 09.09.2021). Bu bölümlerde eğitim-öğretim ve araştırma-deneme ve üretme şeklinde eğitimler verilmiştir. Okuldaki eğitim-öğretim faaliyetleri, ülkenin tarım alanında çeşitli işletmeler ile teşekküllerde çalışabilecek ve ileri ziraat metotlarını yayabilecek yeterlikte teknik ve pratik bilgiye sahip teknisyenler yetiştirmek üzere kurgulanmıştır. Orta okul mezunlarını alan ve 3 yılı süreli öğretim süren okul, lise muadili mesleki eğitim ve öğretim yapılmıştır. Ayrıca çeşitli kurslar düzenleyerek ülke tarımının modernleşmesi ve geliştirilmesi aşamasında çiftçilere teknik ziraat bilgisi sunmak maksadıyla uzun ve kısa süreli zirai halk kursları düzenlenmiştir. Okulun deneme-üretim bölümünde, Erzincan ve çevresinin iklimsel ve coğrafi özellikleri göz önünde bulundurularak yetiştirilen ürünlerle ilgili farklı deneme yöntemleri geliştirmek ve bu konularda araştırmalar yapmak ana hedeflerden biri olmuştur. Deneme çalışmaları sonrasında, bölgeye en uygun ürünlerin yetiştirilmesi ve üretilmesi sağlanmış, deneme tarlası ve örnek bahçelerde verilen uygulamalı eğitimlerle çevreye model olacak çalışmalar yapılmıştır. Bu deneme ve gösterim etkinlikleri aracılığıyla yerel üreticilere kaliteli ve organik hammadde temin edilmiş ve ulusal gelirin artışına katkıda bulunulmuştur. Okul, üç sınıf ve altı şubeden oluşmuştur. Eğitim-öğretim düzeni içerisinde bir müdür, iki müdür yardımcısı, on dokuz öğretmen, üç ziraat teknisyeni, yedi idari personel ve otuz bir kadrolu personel tarafından yönetilmiştir. Öğrenciler sınıf şubelerinde teorik olarak eğitim-öğretim aldıktan sonra edindikleri bilgileri uygulamalı olarak yapmaları ve bizzat görerek öğrenmeleri isteniyordu. Bu sebeple öğrencilerin tatbikat yapılabilmesi amacıyla ilk başta 39.265 dekar büyüklüğünde bir arazi tahsis edilmiştir (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 7-8; Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021). Daha sonra yapılan eklemeler ve ıslah, drenaj ve tesviye çalışmaları sonucunda arazi miktarı 1.500 dekara çıkarıldı (Atasever, 1975).

Fakat, okulun yeni ve henüz yerleşmemiş bir eğitim kurumu olduğu göz önünde alındığında, ilk dönemlerde verilen uygulamalı derslerin %80-90 oranında teorik olarak yapıldığı görülmüştür. Nitekim, dönemin sözlü tanıklarının ifadesiyle okulun ilk döneminde uygulamalı derslere yeteri kadar önem verilemediği belirtilmiştir. Örneğin, öğrenciler küçük evcil hayvanlar dersinde ilgili konulara teorik olarak oldukça vakıf olmalarına rağmen kuluçka makinesini uygulamalı olarak görememişlerdir. Benzer şekilde bahçe kùltürleri şubesinde öğrencilerin meyve fidanı aşılama dersinde aşı çeşitlerini uygulamalı olarak yapılamadığı görülmüştür. Bu ve buna benzer uygulamalar aynı dönemde kurumsallaşması tamamlanan ve altyapısı oluşan Niğde-Koçaş Ziraat Okulu'nda verilirken Erzincan Bölge Ziraat Okulu ilk dönem mezunları bu imkânlardan mahrum kalmıştır (Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021). Bu açıdan bakıldığında verilen uygulamalı eğitimlerin yeterliliğindeki noksanlıklar muhtemelen okulun henüz kuruluş aşamasında olmasından kaynaklı olduğu ileri sürülebilir. Zira 1967 yılı sonrasındaki sürece bakıldığında okuldaki altyapı imkânlarının sağlanması ile birlikte eğitim-öğretim ve tarımsal üretim düzeninin belirli bir sisteme oturduğu görülmüştür (Kırkpınar, 2024: 277-279).

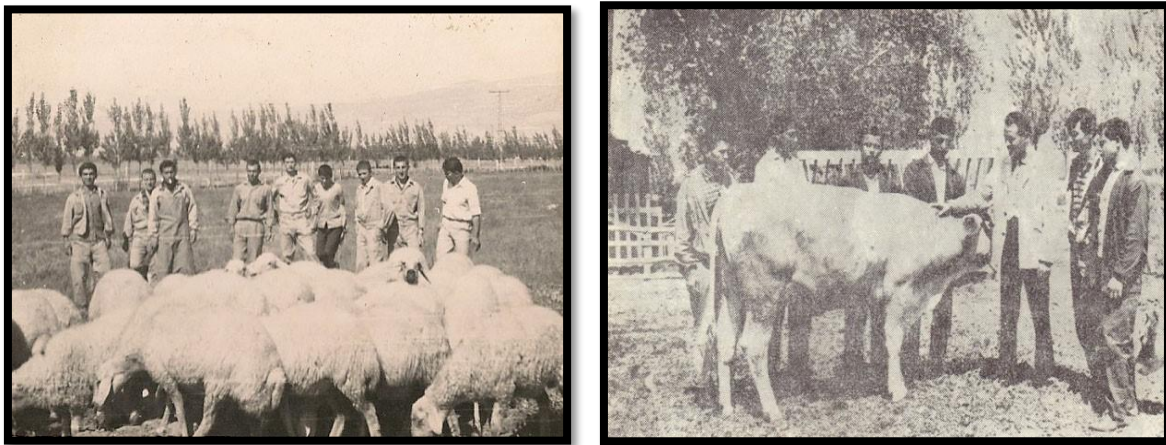
Okulun şubeleri arasında faaliyet yoğunluğu açısından en etkin çalışmaları yürüten bölüm Bahçe Kùltürleridir. Söz konusu bölüm, 227 dekar büyüklüğünde bir numune bahçesi ile birlikte toplamda 499 dekar alanda fidan üretim faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Her yıl, sert ve yumuşak çekirdekli çeşitli fidan çeşitlerinden toplam 250. 000 adet aşıllı fidan üretimi ile 150. 000 adet köklü asma çubuğu çoğaltılmakta ve bu üretim, Doğu Anadolu Bölgesi'nin çeşitli illerine damızlık fide ve fidan ihtiyacının karşılanmasında kullanılmıştır. Bahçe Kùltürleri bölümünde bir şef ve meyvecilik, bağcılık ve bahçecilik alanlarında uzmanlaşmış dört öğretmen görev yapmıştır. Bunların isimleri şöyledir: Şube şefi Ziraat Yüksek Mühendisi İbrahim Kul, öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Adnan Yılmaz, Ziraat Yüksek Mühendisi Aycan Çalkavur, Ziraat Yüksek Mühendisi Şükrü Keklik ve Ziraat Yüksek Mühendisi Turan Toptaş (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 11-12; Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Şekil 3: Bahçe Kültürleri Birimi Uygulama Dersi (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 7; Halil Öcalan Kişisel Arşivi).

Hayvancılık şubesi bünyesinde uygulama ünitesi olarak 30 başlık bir inek ahır olmak üzere toplamda 20 baş safskan Montafon yetiştiriciliği üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bölgenin damızlık hayvan ihtiyacını karşılamak yönünde oldukça önemli çalışmalar yapan şube, halka dağıtılması amacıyla ilaveten 40 başlık Hereford ırkı üretme ahır oluşturulmuş ve 1963 yılını takiben damızlık kadrosu tamamlanmıştır (Atasever, 1975; Tarım ve Köy Dergisi, 1993: s.41). Okul, bu yönüyle halkın elindeki sığır ırklarının vasıflarının artırılması ve yöre hayvancılığının geliştirilmesi amacıyla bir tohumlama merkezi görevini üstlenmiştir. Küçükbaş hayvancılık grubunda ise damızlık materyal olarak bölgeye kolayca intibak sağlayan ve halk nezdinde karşılık bulan Akkaraman koyun ırkının geliştirilmesi, yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu yönde 250 baş damızlık Akkaraman koyun materyali oluşturularak çalışmalara başlanmıştır. Şubede eğitim-öğretim, araştırma-deneme ve üretim faaliyetlerini sürdürmek amacıyla kendi alanlarında uzmanlaşmış ve Ziraat Yüksek Mühendisi bir şef olmak üzere iki de öğretmen bulunmaktadır. Bunlar şöyledi: Şube şefi Ziraat Yüksek Mühendisi Orhan Tütüncü, öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Ülker Tütüncü ve Ziraat Yüksek Mühendisi öğretmen Turgay Bilge (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 13-14; Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Şekil 4: Hayvancılık Birimi Uygulama Dersi (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 18; Halil Öcalan Kişisel Arşivi).

Küçük Evcil Hayvanlar şubesi bünyesinde 2'si 500 ve 2'si de 250 başlık olmak üzere modern bir kümeshane bulunmaktadır. Kümeshanelerde Newhampshire ve Leghorn tavuk ırkı ile Bronz hindi yetiştiriciliği yapılmıştır. Kümeshane envanterinde genellikle 1500 adet tavuk bulundurulmuştur. Ayrıca 1 adet 500'lük ünite Bronz Hindi yetiştiriciliği ve 50 adet modern arı kovani yer almıştır. Şube, günbegün halk arasında artan civciv talebi karşısında çalışmalarını daha da artırmış ve yıllık 18.000 civciv üretebilen bir duruma gelmiştir. 1967 yılını müteakiben satın alınan kuluçka makinesiyle birlikte

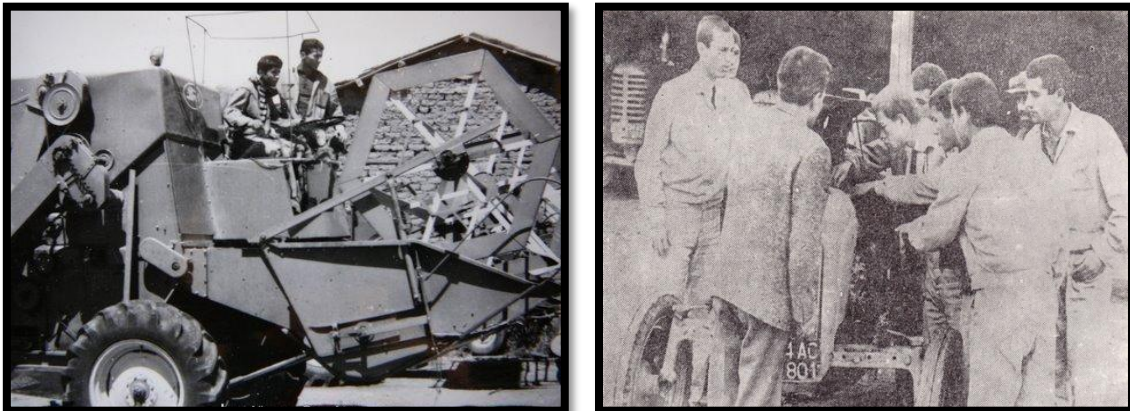
yılda ortalama 10–15.000 civciv üretililecek bir kapasiteye ulaşılmıştır. Yıllık yumurta üretimi 80–100.000 arasında değişen bir miktara yükselmiştir. Şubede Ziraat Yüksek Mühendisi bir şef, iki de kendi alanında uzmanlaşmış öğretmen görev almıştır. Küçük evcil hayvanlara yönelik gerek teorik gerekse uygulamalı dersler bu öğretmenler riyasetinde yürütülmüştür. Bunların isimleri ve görevleri şöyledir: Şube Ziraat Yüksek Mühendisi şefi Koşar İlgün, öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Fevzi Özyayın ve öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Teoman Erengil (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 19-20).

Şekil 5: Küçük Evcil Hayvancılık Birimi Uygulama Dersi (Halil Öcalan Kişisel Arşivi)

Okul tarım âlet, makine ve ekipmanları bakımından oldukça zengin bir varlığa sahiptir. Bu yönde birim envanterinde modern traktörler, biçerdöver ve tınaz makineleri, diskharow, pulluk, tohum ekme ve temizleme gibi araç-gereçler bulunuyordu. Şube bünyesinde mevcut olan tarım âlet ve makineleri okulun bulunduğu mevcut arazinin birkaç mislini işleyebilecek kapasitededir. Kurum kendi ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra gerektiği zamanlarda bölge üreticilerine de yardım etmiştir. Şube çalışmalarını bir şube şefi, bir de öğretmen vasıtasıyla yürütmüştür. Bu bağlamda şubedekilerin isimleri şöyledir: Şube şefi Ziraat Yüksek Mühendisi Rüstem Başak ve öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Ahmet Ararat (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 15-16; Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Şekil 6: Ziraat Âlet ve Makine Birimi Uygulama Dersi (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 20; Halil Öcalan Kişisel Arşivi).

Tarla ziraatı şubesi, araştırma-deneme ve üretme üzerinde çalışmalarını toplamış ve bunlar üzerinden çalışmalarını şekillendirmiştir. Şubede, hububat ve yem bitkileri çeşitleri, gübre kullanımı ve yetiştirme teknikleri üzerine gerçekleştirilen denemelere ek olarak, her yıl 200-300 ton civarında sertifikalı tohum üretimi yapılmış ve bu üretim, bölgedeki üreticiler ve çiftçilere damızlık ve teknik tohum desteği sağlamak amacıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca, bölgede yonca ve korunga bitkilerinin hayvan yemi

açısından taşıdığı önemi dikkate alarak, civar illerden korunga tohumu talebi, okul aracılığıyla karşılanmış ve bu tohumların dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Tarla ziraatı şubesi bünyesinde 2.317 dekar fiilen işlenen ve mera-çayır olarak ayrılan büyük arazi bulunmaktadır. Şubede bir şef, 4 kişilik kendi alanında uzmanlaşmış öğretmen görev almıştır. Eğitim-öğretim faaliyetleri bu öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Bunların isimleri şöyledir: Şube şefi Ziraat Yüksek Mühendisi Erol Dizdar, öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Ayhan Demirel, Ziraat Yüksek Mühendisi Çetin Yaman, Ziraat Yüksek Mühendisi Hayrettin Işık ve Ziraat Yüksek Mühendisi Nesibe Karabacak (Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Şekil 7: Tarla Ziraatı Birimi Uygulama Dersi (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 20; Halil Öcalan Kişisel Arşivi).

Ziraat Sanatları şubesinde koleksiyon bahçesinde yetiştirilen meyvelerin değerlendirilmesi kapsamında meyve kurutma usulleri, ev konservesi imalatı, meyvelerden püre, meyve suyu, şurup ve şarap üretimi üzerinde tetkikler ve tecrübeler yapılmış ve elde edilen ürünler Erzincan merkezinde yer alan Satış Mağazasında halkın hizmetine sunulmuştur. Bu çalışmalar ve elde edilen mahsuller öğrenciler ve laboratuvaradaki yardımcı görevliler eşliğinde yapılmıştır. Bu üretimler için şubenin laboratuvar, süthane ve konservehanesi bulunuyordu. Konservehane 100.000 ünitelik bir içeriğe sahiptir. Şubedeki çalışmalar ve dershanede verilen teorik eğitimler, bir şef ve bir de kendi alanında uzmanlaşmış bir öğretmen idaresinde yürütülmüştür. Bunlar şöyledir: Şube şefi Ziraat Yüksek Mühendisi Mustafa Çelikdemir ve öğretmen Ziraat Yüksek Mühendisi Ayşe Demirel. Okuldaki genel kültür derslerini veren öğretmenler arasında şunlar vardır: Edebiyat öğretmeni Gülen Umudum, Matematik öğretmeni Metin Yaman, İngilizce öğretmeni Reyhan Tanrıöver, Beden Eğitimi öğretmeni Vehbi Pekiner (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 17-18; Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Ziraat Okulunun eğitim programı, Türkiye'deki diğer ziraat okullarında sunulan genel kültür dersleriyle büyük benzerlik göstermektedir. Öğrenciler Kimya, Fizik ve Matematik derslerinin yanı sıra Edebiyat, Tarih, Coğrafya, İngilizce ve Beden Eğitimi gibi dersleri de almıştır. Bu genel kültür dersleriyle mesleki eğitimler bir araya getirilerek sağlam bir temel oluşturulması amaçlanmıştır. Mesleki dersler grubunda tarla ziraatı, ziraat sanatları ve teknoloji gibi temel konular, müfredatın büyük bir bölümünü oluşturmuştur. Bunun yanı sıra süs bitkileri, botanik, zooloji gibi mesleki ağırlıklı derslerle meyvecilik, bağcılık ve sebzeçilik gibi daha spesifik tarım dalları da öğretilmiştir. Zootekni ve küçük evcil hayvancılık dersleri ise hayvancılık sektörüyle ilgili bilgi ve beceriler kazandırılmıştır. Ziraat iktisat dersi, üretimlerin iktisadi hesaplanması üzerinde durarak işletmecilik ve pazarlama konularında bilgi sahibi olmalarını hedeflemiştir. Ancak, teorik eğitimin sağlandığı bu geniş kapsamlı müfredata rağmen, ders kitaplarının içeriği ve sayısının az olması dikkat çekmektedir. Gözlemler, birkaç ders dışında yeterli ders kitabının mevcut olmadığını göstermektedir. Bu durum, öğrenme süreçlerini olumsuz etkilemiş ve eğitim düzeyini düşürmüştür. Okulun amaç, kapsam ve eğitim-öğretim programı değerlendirildiğinde ziraat yüksek eğitimi veren okullar için belirlenen ders kitaplarının zaman zaman okutulduğu görülmüştür. Örneğin okuldaki zootekni dersi için Ankara Üniversitesi (A.Ü.) Ziraat Fakültesinde okutulan kitaplar verilmiştir. Benzer şekilde ziraat sanatları dersinin kitabı Ülker Sakız tarafından yazılan "Sirkeçilik Ders

Kitabı (1964)” ve Sait Tahsin Tekeli tarafından yazılan “Ziraat Sanatları-Yeni Tertip Ders Kitabı (1965)” isimli A.Ü. Ziraat Fakültesinde okutulan ders kitapları yoğun olarak kullanılmıştır. Süs bitkileri dersi için ise Koçuş Teknik Ziraat Okulu öğretmeni Burhan Özgüç tarafından kaleme alınmış olan ders kitabı verilmiştir. Diğer dersler için ise kitapların temin edilemediği söylenebilir. Bu durumda öğretmenler, öğrencilere temel bilgileri aktarmak amacıyla bireysel olarak notlar tutturmak zorunda kalmış ve bu durum verilen eğitimlerin zayıf kalmasına yol açmıştır (Halil Öcalan’la Yapılan Mülakat, 09.09.2021). Okulda verilen mesleki ve genel kültür derslerinin yüzdeler olarak oransal dağılımı ise diğer ziraat okulları ile aynı ölçüde verilmiştir. Bu kapsamda verilen derslerin içerik olarak dağılımı şöyledir:

Tablo 1: Erzincan Ziraat Mektebi Mesleki Derslerin Sınıflara Göre Dağılımı ve Uygulama Oranları
(Ziraat Okulları Broşürü, 1965: 10-13).

Dersler ve Uygulamalar	Sınıf: 1	Sınıf: 2	Sınıf: 3
Genel Kültür Dersleri	55	37.5	22.5
Mesleki Dersler	45	42.5	37.5
Uygulamalı Çalışma	—	20	40

1961–1963 döneminde altyapı imkânları ve gerekli arazilerin tanımlanması ile kuruluş aşamasını tamamlamıştır. 1963 yılından itibaren eğitim–öğretim hayatına başlayan Ziraat Okulu, öğrenci alımına başlamıştır. 1967 yılına kadar, yatılı bölge ziraat okulu öğrenci kabul etmeye devam etmiştir. 1967 sonrasında ise Ziraat Vekâletinin aldığı karar doğrultusunda Tarım Meslek Lisesi olarak yeniden yapılandırılmıştır. 1968 yılından itibaren okuldan mezun olan öğrenciler Erzincan Tarım Meslek Lisesi mezunu sıfatıyla “Ziraat Teknisyeni” diplomasını almıştır. 1963-1967 yılları arasında Erzincan Ziraat Okulu’nda öğrenim gören öğrenci ile görev yapan öğretmen sayısı ve bunların dağılımları ise şu şekildedir: 1963-1964 döneminde 99 öğrenci ve 12 öğretmen, 1964-1965 döneminde 190 öğrenci ve 11 öğretmen, 1965-1966 döneminde 292 öğrenci ve 18 öğretmen, 1966-1967 döneminde ise 303 öğrenci ve 22 öğretmen (1961-1965 Milli Eğitim İstatistikleri, 1968: 238, 421; 1965-1967 Milli Eğitim İstatistikleri, 1969: 145, 262). 1966’da 89, 1967’de 103, 1968’de 111 ve 1969 yılında ise 22 öğrenci mezun olmuştur (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 131-133; Halil Öcalan’la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Bu dönüşüm, tarım sektörünün değişen ihtiyaçlarını ve eğitim ortamındaki evrimini yansıtmaktadır. Meslek lisesi modeline geçiş, modern tarım sektörünün taleplerine daha etkin bir şekilde uyum sağlamak amacıyla müfredat, öğretim metodolojileri ve altyapıda gerçekleştirilen düzenlemeleri içermiştir. Bu tarihten itibaren okulların yapısal değişimiyle birlikte isimleri, öğretim programları, sayıları değişim göstermiştir. Bu geçiş, tarım sektörünün dinamik ihtiyaçlarına ve ulusal kalkınma hedeflerine yanıt verme olarak değerlendirilmiştir. 1967 yılındaki bu değişim bir son olmamış, aksine tarım okulları ile ilgili değişimin alt yapısını oluşturmuştur. İlerleyen süreçte, tarımsal eğitim ve öğretim sunan çeşitli okulların fonksiyonu önemli ölçüde değişmiştir. Erzincan Ziraat Okulu özelinde ise kurumun mirası, tarımın farklı alanında çalışmalar yapan bir başka tarımsal araştırma organizasyonuna altyapı imkânı sunmuştur.

4. SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER

Ziraat Okulu, kuruluşundan bu yana her yıl düzenli olarak Cumhuriyet, 19 Mayıs Gençlik ve Spor, Toprak ve Ağaç Bayramı gibi etkinliklere haftalar öncesinden hazırlık yaparak Erzincan kent merkezinde gerçekleştirilen törenlere ve kutlamalara katılım sağlamıştır. Okul, Cumhuriyet'in değerlerini benimseyen ve bunları geleceğe taşıyan örnek bir eğitim kurumu olarak kendi bünyesinde düzenlediği çeşitli etkinlikler ile varlığını sürdürmüştür. Öğrenciler, resmî bayramlarda sergiledikleri milli duruş, geçit törenlerinde kendilerini gösterme biçimleri, bando takımı ve çeşitli halk oyunları gösterileri ile Erzincan halkının hafızasında önemli bir yer edinmiştir. Eğitim-öğretim sürecinde özellikle çevredeki köylüler olmak üzere Erzincan halkına modern tarım yöntemlerinin gösterilmesi, tarım aletlerinin sergilenmesi, toprak reformunun önemi ve faydaları konularında halkı bilinçlendirme görevini üstlenmiştir.

Ziraat Okulunda öğrencilerin beden terbiyesi ve idman faaliyetlerine de önem verilmiştir. Futbol, basketbol, voleybol sahaları, idman alanları ve jimnastik salonlarından meydana gelen bedensel eğitimlere hizmet veren kompleksler tesis edilmiştir. Öte yandan bu spor dallarına ait bütün araç-gereç ve malzemeleri bünyesinde barındıran her türlü aygıt ve donanım öğrencilerin hizmetine sunulmuştur. Okulun spor faaliyetleri için futbol sahası, voleybol ve basketbol kompleksi vardı. Her dalda öğrenciler birer takım oluşturulmuş ve okullar arası müsabakalarda “*ideal ziraatçı*” figürünü temsil edilmiştir. Beden terbiyesi ve spor faaliyetlerine büyük özen gösterilmiş; hafta içi teorik olarak verdiği beden terbiyesi dersinde öğrenilen bilgileri, hafta sonlarında okulun uygun komplekslerinde uygulatılmıştır. Okulda her sabah tüm öğrenci ve öğretmenlerin katılımıyla yarım saat olmak üzere jimnastik hareketleri yapılmıştır. Ulusal oyunlar, okulun beden terbiyesi ve disiplin düzeni bakımından günlük yaşama damgasını vuran bir etkinlik olarak gelişim göstermiştir. Dolayısıyla okulun, çocukların fiziksel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla Erzincan yöresinin ulusal oyunlarını benimsetmesinin uzun bir tarihi vardı. Bu oyunlar, iş birliği, rekabet ve sporun günlük dağılımında etkili bir araç olmuştur. İlk günden itibaren, işbaşı saatinden önce sabah jimnastiği kapsamında, davul, akordeon ve benzeri çalgılar eşliğinde öğretmenler ve öğrenciler tarafından toplu halde yarım saat boyunca gerçekleştirilen oyunlar, günlük yaşamın vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Oyunların eğitimdeki rolü, ulusal duygu ve bedensel eğitimin kökleşmesi açısından son derece önemli bir nitelik taşımaktadır. Oyunlar, öğrencilerin sadece eğlenmesini sağlamakla kalmamış; aynı zamanda onları bir araya getirerek milli değerleri aşılamış ve bu genç nesillere kültür aktarımını sağlamıştır. Bu açıdan bakıldığında okuldaki oyunlar ve beden terbiyesine yönelik eğitimler, genç nesillerin ulusal kimliklerini anlama ve ülkülerini sahiplenme duygusunu pekiştirmiştir. Toplum içinde bir devinim yaratacak bu alışkanlıklar, okullarda geliştirilerek ve çeşitlendirilerek, genç ziraatçılar yoluyla köy toplumuna götürülmesi amaçlanmıştır (Halil Öcalan'la Yapılan Mülakat, 09.09.2021).

Ziraat Okulu, resmî görevlilerin yanı sıra Erzincan halkı için önemli bir mesire alanı fonksiyonunu da beraberinde getirmiştir. Kentteki askerî, mülkî ve idarî makamların toplantıları başta olmak üzere halkın katılım sağladığı “*Hidrellez*” kutlamaları için okul yerleşkesinde yapılmış, çeşitli etkinlikler burada düzenlenmiş ve yemek organizasyonları verilmiştir. Bunun yanı sıra Erzincan Valileri arasında yer alan Kemalettin Gazezoğlu ve Hüseyin Meydanoğlu ile 1963-1969 yılları arasında Belediye Başkanı olan Nedim Muradoğlu okulu sık sık ziyaret etmiştir. Zaman zaman devletin önde gelen isimleri Erzincan gezilerinde okula uğramış, denetlemede bulunmuş ve okul yerleşkesinde ağırlanmıştır. Bunlar arasında ilk akla gelen Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'dır. 19 Ekim 1966 tarihinde Ziraat Okulu'nu ziyaret eden Cevdet Sunay ve beraberindeki heyet, okulun çalışmaları ile yakından alâkadar olmuş ve burada ağırlanmıştır. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay haricinde heyet içerisinde Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Orgeneral Kemalettin Gökakın, III. Ordu Komutanı Orgeneral Fikret Esen ve Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural yer almıştır. Kendilerine okul müdürü Hilmi Gürkan eşlik etmiş ve okul yerleşkesi hakkında malumat verilmiştir (Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı, 1968: 4, 20).

SONUÇ

Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde modernleşme çabaları ve toplumsal-iktisadi dönüşüm, yaşamın birçok alanında yansıma bulmuştur. Bu alanlardan biri, hiç şüphesiz tarımsal eğitim-öğretim konusunda gerçekleşmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren tarımsal alandaki modernleşme çabalarının uzantısında gelişen ve bilimsel temelli eğitim sunan tarımsal eğitim kurumları tesis edilmiştir. Bu kurumlardan biri, barut ve kan kokusunun henüz ülkeyi terk etmediği bir süreçte kurulan Erzincan Bölge Ziraat Okulu'dur. Okul, Erzincan ve civarında tarımın modern yöntemlerle yapılması ve eldeki verimli arazilerin bilimsel yöntemlerle işlenerek maksimum verim artışı sağlanması konusunda çalışmalar yürütmüştür. Ülkenin ihtiyacı olan nitelikli insan gücü açığını kapatma noktasında önemli bir boşluğu doldurmuştur. Okulda yetişen öğrenciler, mezun olduktan sonra edindikleri bilgi birikimi ve modern tarım bilgilerini ülke sathına ulaştırmada kilit rol oynamıştır. Okul mezunlarının bir kısmı rehber ziraatçı kimliğiyle bölge çiftçiliğinin gelişmesini sağlarken, diğer kısmı ise edindikleri bilgileri bizzat sahada kullanmak amacıyla Ziraat Vekâletine bağlı eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, üretme-yetiştirme ve yayım hizmeti veren kurumsallaşmalarda önemli görevler almıştır. Böylece vekâletin çeşitli kurumlarında yaptıkları çalışmalarla tarımsal üretimin çeşitliliği ve verimliliğin artırılmasına destek oldular. Bu bağlamda Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde rasyonel üretim, tarımda verimlilik ve sürdürülebilir tarım faaliyetleriyle yöre ekonomisinin kalkınmasında Ziraat Okulunun katkısı yadsınamaz bir gerçektir.

Ziraat Okulu, çeşitli sebeplerle zaman zaman açılıp-kapatılsa da son olarak 1963 yılıyla birlikte istikrarlı bir öğretim hizmeti sunmuştur. Özellikle 1963-1970 yılları arasında, Erzincan ve civarındaki yerleşimlerde geri kalmış ve iyileştirmeyi bekleyen tarım sektörünün iyileştirilmesi, köylünün kara sabandan kurtarılacak, önce demir pulluğa, hemen arkasından da makineleşmeye geçme sürecinde önemli rol üstlenmiştir. Ayrıca eğitim-öğretim sürecinde başta civarlarındaki köylüler olmak üzere Tercan, Mercan ve Refahiye gibi yerleşimlerde modern tarım metotlarının gösterilmesi, tarım âletlerinin sergilenmesi, toprak reformunun önemi ve faydalarına yönelik konularda halkı bilinçlendirme görevi üstlenmiştir. Okul yerleşkesi, köy öğretmenleri uygulaması ve ipek böcekçilik eğitim merkezi gibi farklı amaç ve eğitim-öğretim programlarıyla, sürdürülebilir tarımsal üretimi artırmaya yönelik çalışmalara da ev sahipliği yapmıştır.

Okuldan mezun olan öğrenciler, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarda veya özel sektörde istihdam edilmiştir. Edindikleri bilgi ve becerilerle, sadece aile ekonomisine değil, aynı zamanda ülke ekonomisine de katma değer sağlamışlardır. Okul ve üretim çiftliği, üretim odaklı öğrenme mekanizması işlevini yerine getirerek kuruluşundan kapanışına kadar eğitim ve üretim faaliyetlerine etkin bir şekilde devam etmiştir. Ayrıca, okul, yerel meyve ve bitki üretimini teşvik eden, kendi kendine yeterliliği hedefleyen bir kurum olma gayreti ile ülkenin dışa bağımlılığını reddeden tarımsal kalkınma modeline yönelik önemli bir eğitim kurumu özelliği taşımaktadır. Kurumun üretim faaliyetleri, Erzincan ve çevresinin ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Gerçekleştirdiği damızlık çeşitleri ile bir eğitim, üretim ve dağıtım merkezi haline dönüşmüş ve yeni kurulan meyve bahçelerine fideler temin etmiştir. Kurum, çoğunluğu çevredeki köylerden ve diğer illerden gelen çocukları “*yetiştirerek*” üretim yapan bireyler ve ideal ziraatçılar haline dönüştürmüştür. Bu süreçle birlikte, ülkenin kültürel dönüşüm sürecine önemli katkılarda bulunmuştur. Öğrenme ve üretme süreçlerine yönelik bütüncül yapısı sayesinde, bölge sakinleri ve kentlilerin toprakla olan ilişkisini güçlendirmeyi ve onların da üretici olmalarını teşvik eden bir yapı oluşturmıştır.

REFERENCES/KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

1.1. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA).

BCA (1933). Dosya No: 30-10-0-0, Yer No: 201-372-15, 13-18.

BCA (1935). Dosya No: 490-1-0-0, Yer No: 494-1988-1.

BCA (1936). Dosya No: 30-10-0-0, Yer No: 143-24-15.

BCA (1961). Dosya No: 30-18-1-2, Yer No: 162-45-10.

2. Resmî Yayınlar

1339-1340 Senesi İhsaiyyat Mecmuası (1341). Matbaa-i Amire, İstanbul, 78-79.

BİUM (1939). *Tarım İstatistikleri 1334-1337*, Receb Ulusoglu Basımevi, Ankara.

BİGM (1968). *1961-1965 Millî Eğitim İstatistikleri Meslek, Teknik ve Yüksek Öğretim*, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.

BİGM (1969). *1965-1967 Millî Eğitim İstatistikleri Meslek, Teknik ve Yüksek Öğretim*, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.

Cumhuriyet Halk Partisi (1938). *15. Yıl Kitabı*. Cumhuriyet Matbaası, Ankara.

Devlet Planlama Teşkilatı (1963). *I. Beş Yıllık Kalkınma Planı: 1963-1967*. Ankara.

Erzincan Bölge Ziraat Okulu 1966-1967 Mezunları Yıllığı (1968). Ankara Basım ve Ciltevi, Ankara.

Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü (1965). *Ziraat Okulları Broşürü*. Ankara.

TBMM Zabıt Ceridesi (1338/1922). D.I, C.22, İ.90, 322-332.

TBMM Zabıt Ceridesi (1927). D.II, C.33, İ.77, 258-260.

TBMM Tutanak Dergisi (1951). B.25, C.4, D.IX, 6-7.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1925-1926 (1926). Matbaa-ı Amire, İstanbul, 382.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1926-1927 (1927). Matbaa-ı Amire, İstanbul, 383.

3. Araştırma ve İnceleme Eserleri

ARPACI, M. (2018). “Şehrin Çöküşü ve Hafıza Mekanının İnşası: 1939 Erzincan Depremi Üzerine”, *Kebikeç*, (45), 222-227.

ATASEVER, T. (1975). “Erzincan Meslek Lisesi”, *Ziraat Bülteni*, (Ekim 1975).

AYAS, N. (1948). *Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitimi: Kuruluşlar ve Tarihçeler*, MEB Yay., Ankara.

BEKMAN, M. (1940). *Veteriner Tarihi*, Ankara Basım ve Cildevi, Ankara.

DOĞUKAN, S.R. (1965). “Tarımın Gerçekleri: Tarımın Bilgiye Ulaştırılması”, *İktisadi Yürüyüş*, 26 (442), 2-3.

İNAN ÖNAL, M. (2022). *Demokrat Parti Dönemi’nde Erzincan (1950-1960)*, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.

KIRKPINAR, N. (2024). *Türkiye’de Ziraî Eğitimin Tarihçesi ve Kurumsallaşması (1923-1963)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara.

MAĞDEN, R.Z. (1959). *Zirai Öğretimde 110 Yıl*, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği Neşriyatı, Ankara.

- MİROĞLU, İ. (1975). “XVI Yüzyılın Başlarında Erzincan Şehri (1516-1530)”, Tarih Dergisi, (28-29), 79.
- ORHAN, F. (2019). “Depremlerin Şehir ve Mesken Mimarisine Olan Etkilerine Coğrafi Bir Bakış: 1939 Erzincan Depremi Örneği”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (23), 344.
- ORSAN, F.F. (1952). “Erzincan’ın İktisadî Durumu ve Bunun Islah Çareleri Hakkında Rapor”, Tarım Dergisi, 1 (2), 90-94.
- SAVAŞ, R. (1965). “Türkiye’de Zirai Öğretim”, Ziraat Dergisi, (236), 12-14.
- SÜR, Ö. (1993). “Türkiye’nin Deprem Bölgeleri”, Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, (2), Ankara.
- TEVFİK, A. (1931). “Ziraat Tedrisatı”, 1931 Birinci Ziraat Kongresi İhtisas Raporları, Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, (2), 2142.
- TUNÇER, H. (1958). Kırk Yıllık Meslekdaşlarımız, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği Neşriyatı, Ankara 1958.
- YAMAN, M. (1950). “Zirai Tedrisatımızın Tarihçesi ve Geçirdiği Safhalar”, Ziraat Dergisi, XI (100), 16.
- YAZICIOĞLU, T. (1959). “Memleketimizde Ziraat Öğretiminin Tarihçesi ve Bugünkü Zirai Öğretim Kurumlarımız”, Ziraat Dergisi, XIX (176-177), 4-5.
- “Tarım Bakanı Sayın Nedim Ökmen Şehrimizde”, Demokrat Erzincan Gazetesi, 3 Ağustos 1952, 1-2.
- “Tarım Bakanımızın Şehrimizdeki Tetkikleri”, Demokrat Erzincan Gazetesi, 5 Ağustos 1952, 1.
- “Erzincan Laborant Meslek Lisesi”, Tarım ve Köy Dergisi, (90), Ağustos 1993, 41.
- Akşam Gazetesi, 23 Kânunuevvel 1935.

4. Sözlü Tarih Görüşmeleri

“Halil Öcalan’la Yapılan Mülakat”, Mülakat Tarihi: 09.09.2021.

EXTENDED SUMMARY

One of the necessary elements for the realisation of agricultural development is the application of scientific methods in agriculture. Innovation efforts in the field of agriculture in Turkey first manifested themselves in the institutional sphere during the Ottoman Empire and many agricultural schools were opened within the scope of innovation efforts. With the opening of these schools, it was aimed to spread the accumulation of technical knowledge in agriculture to a wide area. In this context, agricultural education activities and practices, which continued until the last periods of the Empire, gained momentum at a pace that cannot be underestimated since the first years of the Republic. With the Republic, developments in the field of agriculture became more decisive in terms of both quantity and quality compared to the Ottoman Empire. Mustafa Kemal Atatürk, the founder of the Republic, attached great importance to peasants and agriculture in order to reduce foreign dependence and increase the country's welfare. He even became an exemplary leader in this field by establishing modern agricultural centres. At this point, the issue of "agricultural education" came to the fore as the main lever and momentum of agriculture in the Republic's agricultural policy pursuits. In this context, Erzincan Agricultural School, which emerged as a product of the initiatives carried out with the aim of agricultural modernisation since the early years of the Republic, has an important place in the field of agricultural education. It operated with the aim of advancing the sector within the framework of modern-scientific developments by applying innovative education models in the agricultural field and ultimately building a modern agricultural infrastructure in our country. Students were growing vegetables in the greenhouse of the school and producing eggs of travelling hens in the animal husbandry department. After the theoretical lessons in the classrooms, they received practical training in greenhouses, collection gardens and sample fields with hoes in their hands. They also received practical training in areas such as poultry fields, agricultural tools workshop and agricultural laboratories. The foodstuffs produced by the students were sold to citizens in the Sales Store established in the city centre. The revenues obtained from here both enabled new production and contributed to the school's revolving fund.

The School of Agriculture carried out studies on the modern methods of agriculture in Erzincan and its surroundings, and to ensure maximum yield increase by processing the available fertile lands with scientific methods. It filled an important gap in closing the gap of qualified manpower needed by the country. The students trained at the school played a key role in disseminating their knowledge and modern agricultural information throughout the country after graduation. While some of the graduates of the school ensured the development of regional farming with the identity of guide agriculturists, others took important positions in the institutions providing education-training, research-development, production-cultivation and extension services under the Ministry of Agriculture in order to use the knowledge they acquired in the field. Thus, they helped to increase the diversity and productivity of agricultural production through their work in various institutions of the Ministry. During the education and training period (especially between 1963-1970), they played an important role in the process of improving the agricultural sector in Erzincan and its surrounding settlements, which was backward and waiting to be improved, and in the process of getting the villagers rid of the black plough and switching first to iron ploughs and then to mechanisation. In addition, during the education and training process, the school also undertook the task of demonstrating modern agricultural methods, exhibiting agricultural equipment, and raising public awareness on the importance and benefits of land reform in settlements such as Tercan, Mercan and Refahiye, especially among the villagers in their vicinity. The school campus also hosted activities aimed at increasing sustainable agricultural production with different purposes and education and training programmes such as the village instructors practice and the silkworm training centre.

The school also instilled the achievements and values of the Republic through various festive events, and played a role in uniting and integrating the village and the town by organising dinners and national games for the villagers. On the other hand, the pool and collection gardens within the school provided an important meeting and hospitality environment for both school residents and prominent figures of the state. Many important people coming from abroad to see modern Turkey were hosted here, and the agricultural culture created was introduced to the world public. In this regard, many visits were made to the Erzincan Agricultural School and each visitor was overwhelmed by the unique view they saw. On the other hand, the poolside, which was used for many meetings and invitations of the members of the press held in Erzincan, where the school was located, also fulfilled an important function as a place of socialisation and meeting on ceremonies and special occasions by the school residents. In this respect, the school painted a picture of a huge family beyond social life, friendship, co-working, teacher-student, administrator-employee relations.